

Üstün Zekalı Yetenekli Çocuklarda Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

ÜSTÜN ZEKALI YETENEKLİ ÇOCUKLARDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Üstün zekalı yetenekliler, toplumda gizli kalmış, keşfedilmeyi bekleyen değerli bir maden misali insanlığa hizmet etmeye aday, dünyamızı daha yaşanılır kılmak için içtenlikle çalışacak gönüllülerdir. Fakat olumsuz şartlar nedeni ile doğuştan getirdikleri **üstün zeka yeteneklerini** kaybetme veya yanlış yönlendirme suretiyle zararlı sonuçlar doğurma gibi tehlikelerle karşı karşıya kalabilmektedirler. Bu gibi olumsuz durumların ortaya çıkmaması veya daha etkili bir şekilde baş edilebilmesi için **üstün yetenekli çocukların** fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hâline ulaşabilmelerinde herkesin üzerine düşeni yapması önem arz etmektedir.

Bilişsel olarak üstün olan ve yukarıda ifade edilen karakteristiklerin çoğuna sahip olan çocuklar birtakım **sosyal ve duygusal problemler** yaşayabilmektedirler. Bunun en önemli sebeplerinden biri **üstün zekâlı çocukların** eş zamanlı olmayan gelişim özellikleri sergilemeleridir. Bu eş zamanlı olmayan gelişimin, çocuğun bilişsel, duygusal ve fiziksel gelişimleri eşit olmadığı zaman ortaya çıktığı söylenmektedir. Fiedler anlamlı sayıdaki üstün zekâlı çocuğun eş zamanlı olmayan gelişimi nedeni ile normal bir okul ortamında bile birçok psikososyal problem yaşadıklarını ve ciddi risk altında olduklarını söylemektedir. Buna ek olarak Fiedler, **psikososyal problemler yaşayan üstün yetenekli çocukların** bu problemlerinin erişkinlik dönemlerinde de devam ettiğini ve zamanla azalmadığını gösteren birçok çalışma olduğunu ifade etmiştir. Bu problemler, benlik saygısının gelişiminde aksaklıklar, mükemmeliyetçilik, yüksek başarı arzusu, akran ilişkilerinde zorluk, sosyal açıdan yetersiz davranışlar, davranış problemleri ve okul uyumsuzluğu olarak sıralanabilir.

Üstün zekalı yetenekli bir çocuğa sahip olan anne-babaların kaygı ve beklentilerinin artması, öğretmenlerinin beklentilerinin yüksek olması ya da diğer çocukların kendilerine yönelik olumsuz tutumları, bu çocukların normal çocuklardan daha farklı sorunlarla baş etmelerini gerektirmektedir. Üst düzey empati becerileri ve olaylara farklı açılardan bakabilme becerilerini sıklıkla kullanmaları hem sorunlar karşısında daha güçlü olmalarını hem de benlik algılarını olumlu kılmalarını sağlamaktadır. Kendilerinden ve çeşitli yeteneklerini sergilemekten ve bunlara ilişkin çevresel geribildirimler ile aldıkları onaydan hoşnut olmaları da öz saygılarının kolayca düşmesini engellemektedir. Ancak zekâ düzeyi yükseldikçe, üstün yetenekli çocuklarla akranları arasındaki farklılıklar daha da artmaktadır. Bu farkın sonucunda, üstün yetenekli çocukların sosyal ilişkilerinde sorunlar, dışlanmışlık yaşamaları ve öz saygılarının düşmesi olasılığı, özellikle 4-9 yaş arasında daha fazla görülmektedir. Bu bireylerin doğru ve etkin bir biçimde belirlenip eğitilmemeleri durumunda o topluma zararlı bireyler hâline gelmeleri ve ruhsal problemlerle karşılaşma olasılıkları da yüksektir.

Üstün yetenekli çocuklar sosyal duyarlılıklarının yüksek olması sonucunda zaman zaman sosyal hayattan kopabilmektedirler. Düşünce ve duygularını paylaşabilecekleri kimselerin olmaması, onları zamanla yalnızlığa itebilmektedir. Üstün yetenekli bir çocuğun ifadesi, ne kadar yalnızlık duygusu yaşadığını gözler önüne sermektedir:

“Üstün zekâlı olduğum için, sınıfta öğretmenlerimin sorduğu soruları ilk önce ben cevaplıyorum. Bu da sınıftaki kız arkadaşlarımla aramın açılmasına neden oldu. Beni çok kıskandılar. Cevapları hep ben bildiğim için beni oyunda aralarına almak istemediler. Kendimi yalnız ve çaresiz hissediyorum. Neden böyle yapıyorlar anlamıyorum. Oysa ben onları çok seviyorum.”

Üstün yetenekliler, ilgi alanları ve duygusal konularla ilgili olarak mükemmeliyetçi bir yapıya sahiptirler. Mükemmeliyetçiliğinin sonucu bazen çocukların risk almaktan çekindikleri, sadece başarılı oldukları alanlara yoğunlaşabildikleri görülmektedir. Bu durum çocukların güçlü ve güçsüz yönlerini keşfetmelerini engelleyebileceği gibi, zayıf olduğu alanlarda özgüven eksikliğine neden olabilir. Yaptıkları işlerin sonucunda yapılan yanlışların da öğrenmenin bir süreci olduğunu anlatmak gerekmektedir. Literatür incelendiğinde kendilerini ifade etmekte sıkıntı yaşayan çocuklarda zamanla depresyon, stres, düşük benlik saygısı, akademik başarısızlık, hayal kırıklığı, içe kapanıklık, intihar gibi sorunlarla karşılaşabileceği düşünüldüğünde sorunun ciddiyeti anlaşılabilir. Çocukların kendilerini ifade etmelerini desteklemekle, günlük tutmalarına izin vermekle olumlu sonuçlar alınacağı düşünülebilir.

Bu ve buna benzer sorunların çocuklarda geliştiğini anlamak için öncelikle yakınında bulunan herkese önemli sorumluluklar düşmektedir. Çünkü bu çocuklar kendisini hiç kimsenin anlamayacağını düşünerek paylaşmayı, sorunlarını gizleyebilirler.

Sonuç olarak, gerek çocuktan gerekse diğer etmenlerden kaynaklı sorunların çözümlenmesine yönelik yapılacak faaliyetler ayrı basamaklar hâlinde ele alınmalıdır.

Üstün Yeteneklilik- üstün Zekâlılık ve Hemşirelik

7 Kasım 2016-Salı

Üstün Yeteneklilerin Tanılanmasına Yönelik Öneriler

7 Kasım 2016-Salı

Dünyada ve Türkiye'de Üstün Zekâlılara Sağlanan Hizmetler

7 Kasım 2016-Salı

Üstün Yetenekli ve Üstün Zekâlıların Tanılanması

7 Kasım 2016-Salı

Üstün Zekalı ve Üstün Yetenekli Çocukların Genel Özellikleri

7 Kasım 2016-Salı

İletişim Bilgileri

- info@ustunzekalilar.org
- +90 (216) 408 12 12
- Bağdat cad.No:159 Fahriye apt.Kat 2 D/8 Selamiçeşme Kadıköy/İstanbul

Üstün Yetenekliler Google Groups

Üstün Zekâlılar Yetenekliler mail paylaşım grubuna abone olabilirsiniz.

Kurumlar için Online Zeka Testi

Okul öncesinden yüksek öğretime kadar online test uygulaması için tıklayınız.

© 2016 Üstün Zekâlılar, Üstün Yetenekliler, Dahiler Enstitüsü
Sitemizdeki içerikler izinsiz kullanılamaz.

Teknik Destek : Cansever.Net